

Saksframlegg

Arkivsak-dok.
Saksbehandler

17/8671-45
Dag Ole Teigen

Utvalg	Møtedato
Fellesnemnda	27.11.2017

Nytt fylkesvåpen

1. FORSLAG TIL VEDTAK

Prosjektleder fremmer slikt forslag til vedtak

Fellesnemnda slutter seg til forslaget til prosess for valg av nytt fylkesvåpen, slik det er beskrevet i saken.

2. SAMMENDRAG

I saken foreslår prosjektlederen at det inviteres til en begrenset anbudskonkurranse hvor et mindre antall byråer inviteres til å foreslå et fylkesvåpen for den nye fylkeskommunen i tråd med heraldiske prinsipper og regler. Politisk arbeidsgruppe oppnevner en jury som får i oppdrag å utpeke tre vinnerkandidater som legges frem for fellesnemnda til beslutning 4. juni 2018.

Proessen som skisseres i saksframlegget er forankret i politisk arbeidsgruppe, som har fått mandat til å utrede alternativer og foreslå løsninger for fellesnemnda bl.a. med hensyn til valg av nytt fylkesvåpen. Formålet med dette saksframlegget er å forankre opplegget i fellesnemnda.

3. BAKGRUNN FOR SAKEN

Valg av fylkesvåpen har vesentlig betydning for og sammenheng med det helhetlige arbeidet med grafisk profilering av den nye fylkeskommunen. Samtidig er valget av fylkesvåpen en politisk beslutning. I saksframlegget redegjøres det for gjeldende praksis for godkjenning av kommune- og fylkesvåpen, erfaringer fra andre sammenslåingsprosesser og prosjektlederens forslag til videre arbeid.

3.1 Behandling i politisk arbeidsgruppe

I sak 5/2017 oppnevnte fellesnemnda en politisk arbeidsgruppe med mandat til å utrede alternativer og foreslå løsninger for fellesnemnda bl.a. med hensyn til valg av fylkesvåpen og eventuelle andre symboler i den nye fylkeskommunen. I arbeidsgruppens møte 23.10.2017 ble det gitt tilslutning til prosjektlederens forslag til videre prosess i arbeidet med nytt fylkesvåpen. Formålet med dette saksframlegget er å forankre opplegget i fellesnemnda.

3.2 Gjeldende praksis for godkjenning av kommune- og fylkesvåpen

Dagens ordning for godkjenning av kommunevåpen er ikke lov- eller forskriftsfestet, men basert på langvarig forvaltningspraksis siden 1898. Praksisen innebærer at Arkivverket både fungerer som rådgivende instans for kommunene og fylkeskommunene i forbindelse med utforming av nytt våpen og avgir en rådgivende uttalelse til departementet før kommunevåpen/fylkesvåpen og kommuneflagg/fylkesflagg fastsettes av Kongen i statsråd. Arkivverkets tilrådning er formelt sett ikke bindende, men det finnes ingen eksempler på søknader hvor Arkivverkets tilrådning ikke har vært fulgt.

Arkivverket har siden 1930-tallet blant annet lagt vekt på at våpenet skal ha enkle former, ett motiv og to farger og ledsages av en våpenbeskrivelse (blasonering). Prinsippene er nærmere forklart på Arkivverkets nettsted (<https://www.arkivverket.no/forvaltning-og-utvikling/kommunereform/kommunevapen>). Disse prinsippene har blitt lagt til grunn i Arkivverkets vurdering av enkeltsaker, men er ikke lov- eller forskriftsfestet.

Det er ikke forbudt å benytte kommunevåpen/fylkesvåpen uten godkjenning av Kongen, og enkelte kommuner har slike våpen. Godkjenningen har kun betydning for adgangen til å benytte flagg med kommunevåpen/fylkesvåpen på kommunens/fylkeskommunens offentlige bygninger. Den kongelige resolusjonen om kommunevåpen/fylkesvåpen fastsetter en

våpendefinisjon som innebærer at våpenet beskrives med ord (blasoneres). Resolusjonen gjengir ikke og refererer ikke til et bilde av våpenet.

Kommunal- og moderniseringsdepartementet foreslår i Prop. 157 L (2016–2017) endringer som vil oppheve den statlige godkjenningsordningen for kommuneflagg og fastslå at kompetansen til å vedta kommunevåpen og kommuneflagg ligger hos det enkelte kommunestyret. Tilsvarende foreslås gjeldende for fylkeskommunalt nivå. Stortinget har ikke behandlet disse forslagene.

3.3 Erfaringer fra andre sammenslåingsprosesser

Fylkestingene i Nord-Trøndelag og Sør-Trøndelag gikk inn for at den nye fylkeskommunen benytter Olavskorset som nytt fylkesvåpen. Dette er det samme fylkesvåpenet som Nord-Trøndelag har i dag.

Kommunevåpen for nye Sandefjord kommune ble vedtatt i mai 2016 etter følgende prosess:

- Fase 1: Idemyldring (mai – oktober 2015). De tre kommunene (Andebu, Stokke og Sandefjord) benyttet sine sosiale og digitale kanaler til å involvere innbyggerne i prosessen. Skolene ble spesielt invitert til å komme med forslag. I denne fasen ble det ikke lagt vekt på at forslagene nødvendigvis måtte følge alle reglene for utforming av kommunevåpen. Komiteen valgte 39 forslag som ble presentert i Sandefjords blad og utstilt i bibliotekene i de tre kommunene.
- Fase 2: Konkurransen med profesjonelle miljøer (oktober 2015 – mars 2016). En lukket konkurranse hvor et mindre antall byråer, grupper eller enkeltpersoner ble invitert. I denne fasen skulle alle forslagene være utført i henhold til de heraldiske prinsippene og reglene som gjelder for kommunevåpen i Norge.
- Fase 3: Utvelgelse (mars – mai 2016). En egen jury utpekte tre vinnerkandidater. De tre vinnerkandidatene ble deretter lagt frem for fellesnemnda til politisk avgjørelse 24. mai.
- Fase 4: Beslutning (24. mai 2016). Fellesnemnda valgte kommunevåpen, og sendte forslaget til Kommunal- og moderniseringsdepartementet for godkjenning.

4. FORSLAG TIL LØSNING OG KONSEKVENSER

4.1 Prosjektlederens vurderinger

Valg av fylkesvåpen og eventuelle andre symboler har vesentlig betydning for utformingen av bl.a. nettsider, logo og grafisk profil. I sak 6/17 tok fellesnemnda til etterretning fylkesrådmennenes forslag til fremdrift i sammenslåingsarbeidet. Her heter det at fellesnemnda bør fatte vedtak om disse forholdene allerede i 2. kvartal 2018.

I forbindelse med Arendalsuka ble det arrangert en aktivitet der besøkende ble invitert til å tegne forslag til nytt fylkesvåpen for den nye fylkeskommunen. Gjennom dette har en viss grad av innbyggerinvolvering allerede funnet sted. Dersom fylkeskommunene skal benytte sine sosiale og digitale kanaler til å involvere innbyggerne også i den videre prosessen bør det være en forutsetning at muligheten til å påvirke utfallet er reell.

Prosjektlederen foreslår derfor at innsendte forslag fra innbyggerne gjøres tilgjengelige for byråene som inviteres til å foreslå nytt fylkesvåpen. Byråene står fritt til selv å vurdere om de ønsker å basere sine forslag på innsendte forslag fra innbyggerne eller om de ønsker å utforme egne forslag. I begge tilfeller må byråene bidra til å sikre at forslagene tilfredsstiller krav til heraldisk utforming.

Tilbudsforespørselen til byråene må omtale behovet for å sikre at fylkesvåpenet tilfredsstiller heraldiske prinsipper. Videre må fylkesvåpenet tilfredsstille krav til universell utforming. Byråene bør beskrive hvilke farger og teksttyper fylkesvåpenet vil være kompatibelt med. Et minimumskrav må være at fylkesvåpenet harmonerer med svart tekst.

I en eventuell invitasjon til en begrenset anbudskonkurranse er det naturlig å beskrive bl.a.:

- Agders geografi, historie og særtrekk.
- Fylkeskommunens egenart som en politisk styrt organisasjon.
- Samfunnsoppdraget: Å gi et fremtidsrettet tjenestetilbud til innbyggerne og å sikre en helhetlig regional utvikling i samhandling med ulike aktører.
- Målsettingene for den nye fylkeskommunene slik disse er beskrevet i forhandlingsutvalgets innstilling som fylkestingene gav tilslutning til.

4.2 Forslag til videre arbeid

Med bakgrunn i vurderingene over foreslår prosjektlederen følgende prosess:

- Forslag og konkurranse (desember 2017 – mars 2018). Fylkeskommunene inviterer til en begrenset anbudskonkurranse hvor et mindre antall byråer inviteres til å foreslå nytt fylkesvåpen som ivaretar heraldiske prinsipper og regler. Forslag fra innbyggerne gjøres tilgjengelige for byråene som står fritt til selv å vurdere om de ønsker å basere sine forslag på disse eller om de ønsker å utforme egne forslag. Det tilbys et fast honorar til bidragsyterne i anbudskonkurransen. Dersom vinneren velges blant disse, honoreres denne med et noe høyere beløp.
- Utvelgelse (mars – mai 2018). Arbeidsgruppen oppnevner en jury som får i oppdrag å utpeke tre vinnerkandidater som legges frem for fellesnemnda 4. juni 2018.
- Beslutning 4. juni 2018. Fellesnemnda velger fylkesvåpen og sender forslaget til KMD for godkjenning.

4.3 Behandling i politisk arbeidsgruppe

Politisk arbeidsgruppe gav i sitt møte 23.10.2017 tilslutning til forslaget slik det er beskrevet i punktene over.

5. KONKLUSJON

Prosjektlederen foreslår at fellesnemnda slutter seg til forslaget til prosess for valg av nytt fylkesvåpen, slik det er beskrevet i saken.